

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 นโยบายสาธารณะกับสังคมศาสตร์	1
1.1 วัตถุประสงค์	1
1.2 นานาพรรณสนะเรื่องนโยบาย	1
1.3 นโยบายสาธารณะกับมิติอื่น ๆ	6
1.4 นโยบายสาธารณะและสังคมศาสตร์ประยุกต์	8
1.5 สรุป	11
1.6 คำถามท้ายบท	11
บทที่ 2 แนวทางการศึกษานโยบายสาธารณะ	13
2.1 วัตถุประสงค์	13
2.2 การศึกษานโยบายสาธารณะและนโยบายศาสตร์	13
2.3 นโยบายสาธารณะกับพฤติกรรมศาสตร์	15
2.4 การศึกษานโยบายในสังคมยุคหลังอุตสาหกรรม	15
2.5 ข้าราชการ นักการเมือง และนโยบายสาธารณะ	16
2.6 นักวิเคราะห์นโยบาย : ผู้ชี้แนะหรือชี้นำ	20
2.7 องค์ประกอบที่สำคัญในการวิเคราะห์นโยบาย	20
2.8 ตัวแบบในการวิเคราะห์นโยบาย	22
2.9 สรุป	25
2.10 คำถามท้ายบท	25
บทที่ 3 ค่านิยมกับการวิเคราะห์นโยบาย	27
3.1 วัตถุประสงค์	27
3.2 เงื่อนไขและอุปสรรคในการวิเคราะห์นโยบาย	27
3.3 ค่านิยมกับการวิเคราะห์นโยบาย	28

3.4 กรณีศึกษาการวิเคราะห์นโยบายกับหลักจริยธรรม	32
3.5 สรุป	39
3.6 คำถามท้ายบท	40
บทที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหา	41
4.1 วัตถุประสงค์	41
4.2 ความสำคัญของปัญหา	41
4.3 วิธีการวิเคราะห์ปัญหา	45
4.4 เทคนิคในการรวบรวมปัญหา	49
4.5 สรุป	55
4.6 คำถามท้ายบท	55
บทที่ 5 การวิเคราะห์วัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย	59
5.1 วัตถุประสงค์	59
5.2 วัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย	59
5.3 ปัญหาในการวิเคราะห์เป้าหมายของนโยบาย	68
5.4 การวิเคราะห์ปัญหาและเป้าหมายของนโยบาย	68
5.5 สรุป	76
5.6 คำถามท้ายบท	76
บทที่ 6 การวิเคราะห์ทางเลือกนโยบาย	77
6.1 วัตถุประสงค์	77
6.2 ทางเลือกนโยบาย	77
6.3 การประเมินผลกระทบของนโยบาย	78
6.4 เทคนิคในการประเมินผลกระทบ	82
6.5 เสนอทางเลือกนโยบาย	86
6.6 ความน่าจะเป็นไปได้ทางการเมือง	87
6.7 ตัวอย่างการวิเคราะห์นโยบายการจัดการทรัพยากรป่าไม้	88

6.8	สรุป	97
6.9	คำถามท้ายบท	97
บทที่ 7	การวิเคราะห์เชิงมหภาค : แนวนโยบายเยาวชนของรัฐ	99
7.1	วัตถุประสงค์	99
7.2	นโยบายเยาวชนของรัฐ	99
7.3	สรุป	110
7.4	คำถามท้ายบท	111
บทที่ 8	การริเริ่มและกำหนดนโยบาย	113
8.1	วัตถุประสงค์	113
8.2	ความแตกต่างของการริเริ่มและการกำหนดนโยบาย	113
8.3	การกำหนดนโยบายในกรอบการวิเคราะห์เชิงระบบ	116
8.4	การเมืองและการกำหนดนโยบายของรัฐ	117
8.5	ความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับภาครัฐและเอกชนในโครงการของภาครัฐ	118
8.6	การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่มีผลต่อการกำหนดนโยบาย	141
8.7	ประชาคมและการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย	144
8.8	สรุป	147
8.9	คำถามท้ายบท	147
บทที่ 9	การนำนโยบายไปปฏิบัติ	149
9.1	วัตถุประสงค์	149
9.2	ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ	149
9.3	ความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ	149
9.4	ตัวแบบ	150
9.5	การวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ : ตัวอย่างที่ 1	154
9.6	การวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ : ตัวอย่างที่ 2	169

9.7 สรุป	178
9.x คำถามท้ายบท	179
บทที่ 10 การประเมินผล	181
10.1 วัตถุประสงค์	181
10.2 ความหมายของการประเมินผล	181
10.3 ความสำคัญของการประเมินผล	181
10.4 ประเภทของการทำวิจัยในการประเมินผล	182
10.5 องค์ประกอบในการประเมินผล	182
10.6 ตัวแบบที่ใช้ในการทำวิจัยการประเมินผล	188
10.7 ขั้นตอนของการวิจัยการประเมินผล	190
10.8 เทคนิคที่ใช้ในการประเมินผล	191
10.9 ตัวอย่างการประเมินผลโครงการ	202
10.10 การนำผลของการประเมินผลไปใช้	206
10.11 ปัญหาการประเมินผล	206
10.12 สรุป	208
10.13 คำถามท้ายบท	208
บทที่ 11 การล้มเลิกนโยบาย	209
11.1 วัตถุประสงค์	209
11.2 ความหมายของการล้มเลิกนโยบาย	209
11.3 ตัวอย่างการล้มเลิกโครงการ	209
11.4 อุปสรรคในการล้มเลิกนโยบาย	211
11.5 รัฐวิสาหกิจของไทย	211
11.6 สรุป	212
11.7 คำถามท้ายบท	213
บรรณานุกรมภาษาไทย	215
บรรณานุกรมภาษาอังกฤษ	217

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำแนกตามการศึกษา (พ.ศ.2531)	17
ตารางที่ 2	อัตราการว่างงาน เปรอร์เซ็นต์ผู้ไม่ยอมหางานทำ เปรอร์เซ็นต์ผู้เรียนต่อ จำแนกตามสาขาวิชา ปีการศึกษา 2520-2524	51
ตารางที่ 3	การวิเคราะห์เรื่อง 397 เรื่องที่มีผู้ร้องเรียนมาจำแนกเป็นกระทรวง ที่เกี่ยวข้องและชั้นของปัญหา	53
ตารางที่ 4	การวิเคราะห์ 45 เรื่อง จากการเดินขบวน 31 ครั้ง และการจำแนกชั้น ของปัญหา	55
ตารางที่ 5	ปัญหาที่มีผู้เขียนร้องเรียนมายังสำนักนายกรัฐมนตรีในระหว่าง วันที่ 14 ตุลาคม 2516 ถึง 31 มกราคม 2518	56
ตารางที่ 6	การจัดลำดับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของการผลิตพลังงานไฟฟ้า แต่ละประเภท	80
ตารางที่ 7	แสดงผลกระทบสิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	83
ตารางที่ 8	ผู้สนับสนุนและคัดค้าน โรงงานแทนทาลัม	122
ตารางที่ 9	ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกระบวนการผลิตแทนทาลัม	122
ตารางที่ 10	ผู้สนับสนุนและคัดค้าน โครงการสร้างเขื่อนน้ำโจน	125
ตารางที่ 11	สรุปเหตุผลการสนับสนุนและคัดค้าน โครงการเขื่อนน้ำโจน	126
ตารางที่ 12	ผู้เกี่ยวข้อง จุดยืนทางนโยบาย และผลกระทบ	131
ตารางที่ 13	ประเมินความเป็นไปได้ทางการเมืองของโครงการเขื่อนแก่งกรุง	133
ตารางที่ 14	ผู้เกี่ยวข้อง จุดยืนทางนโยบาย และผลกระทบจากเขื่อนปากมูล	142
ตารางที่ 15	ประเมินความเป็นไปได้ทางการเมืองของโครงการเขื่อนปากมูล	143
ตารางที่ 16	ทรัพยากรของโครงการ	173
ตารางที่ 17	ประเมินทัศนคติ : ทัศนคติของเยาวชนต่อโครงการฝึกรอบม	204
ตารางที่ 18	ประเมินทัศนคติ : ทัศนคติของเยาวชนต่อวิทยากรและการเรียนรู้	205

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพสิ่งแวดล้อม ระบบการเมืองและนโยบายสาธารณะ	4
ภาพที่ 2	ตัวแบบประสานระหว่างนโยบายและการปฏิบัติ	152
ภาพที่ 3	ผลแตกต่างจากการเปรียบเทียบกลุ่มที่แตกต่างกัน	198
ภาพที่ 4	ผลที่ไม่แตกต่างจากการเปรียบเทียบกลุ่มที่แตกต่างกัน	199
ภาพที่ 5	การเปรียบเทียบเชิงเวลาระยะสั้น	200
ภาพที่ 6	การเปรียบเทียบเชิงเวลาระยะยาว	200
ภาพที่ 7	การใช้กลุ่มควบคุม	201